

Jaarplan ASDL oktober 2023-september 2024

1. Inleiding

De adviesraad ziet voor zichzelf 2 hoofddoelen:

1. Het adviseren van het college van b en w en het meedenken met medewerkers van de gemeente bij de beleidsontwikkeling binnen het sociaal domein en bij thema's die sterk van invloed zijn op het sociaal domein.
2. Het (doen) bevorderen van de participatie van burgers op alle terreinen die het sociaal domein betreffen.

Dit tweede doel verdient enige uitleg. Deze adviesraad is mede ingesteld om het geluid van de burgers te laten horen bij de ontwikkeling en uitvoering van beleid dat het sociaal domein raakt. Het is niet realistisch om van een beperkt bemenste adviesraad te verwachten dat hij in staat is om een afgewogen opinie van de burgers te vertolken op het brede terrein van het sociaal domein. De functie van de adviesraad zal er vaak een zijn van het zetten van positieve en kritische kanttekeningen, dan wel van aansporen om nieuw of ander beleid te maken.

Waar mogelijk echter wil de ASDL-groepen burgers betrekken bij de formulering van zijn adviezen of hen aansporen om zelf contact op te nemen met de gemeente.

De looptijd van dit jaarplan is van 1-10-2023 tot 1-10-2024. Het voornemen is om steeds in de zomermaanden het jaarplan voor het nieuwe beleidsjaar/seizoen voor te bereiden.

De ASDL zal uit het grote aantal speerpunten nog een tweede prioritering moeten doen. De veelheid aan onderwerpen en de breedte van het sociale domein in combinatie met het nog niet volledig op sterkte zijn van de ASDL zijn factoren, die om een nieuwe aanscherping van ondergenoemde speerpunten vragen. Die prioritering zal gebaseerd worden op geluiden die wij uit de Lochemse samenleving opvangen en op verzoeken die wij vanuit de kant van het college krijgen.

In dit jaarplan komen veel punten terug die vorig jaar nog niet of niet geheel uitgevoerd zijn. Dat is niet verwonderlijk. De adviesraad had daarin veel zaken aan de orde gesteld en het is begrijpelijk dat die niet alle door de gemeente en de ASDL opgepakt konden worden.

2. Speerpunten 2023 – 2024

• Inclusie

Sinds 2016 geldt in Nederland het VN-verdrag Handicap. Het doel van dit verdrag is de positie van mensen met een handicap te verbeteren. Daarbij staan gelijke behandeling en gelijkwaardig mee kunnen doen centraal.

Door dit verdrag zijn gemeenten verplicht een Lokale Inclusie Agenda op te stellen.

In de gemeente ontbreekt naar onze mening een dergelijk overkoepelend beleid rond inclusie. Er zijn geen uitgangspunten voor een inclusiebeleid, terwijl alle beleid getoetst dient te worden aan de mogelijkheden om alle burgers te laten participeren in beleid of gebruik te laten maken van voorzieningen binnen de gemeente. Ook is de verbinding tussen de verschillende beleidsonderdelen niet altijd aanwezig.

Jaarplan ASDL oktober 2023-september 2024

De ASDL wil bevorderen dat de gemeente een Lokale Inclusie Agenda vaststelt. Wij zullen er ook op toezien dat inclusie in iedere beleidsnotitie van de gemeente binnen het sociaal domein concreet uitgewerkt wordt.

- **Participatie**

- De ASDL zet zich op verschillende fronten in te bereiken dat inwoners zo veel mogelijk kunnen meedoen.
- De adviesraad houdt bij het integratie- en participatiebeleid graag een brede blik: iedereen moet mee kunnen doen en, waar mogelijk, meebeslissen over zaken van persoonlijk en maatschappelijk belang. In dat kader wordt voorgesteld dat het college op korte termijn met een inclusiebeleidsplan (lokale Inclusie Agenda) komt.
- Daarnaast zal de ASDL toetsen of haar advies om de klanteninformatie van Het Bakken voor iedereen begrijpelijk en toegankelijk te maken, ook in de praktijk is gerealiseerd.
- Aan de uitvoering van het Mobiliteitsplan 2022-2030 zal de adviesraad aandacht aan geven. Welke vervolgstappen zal de gemeente nemen? Hierbij zullen wij ook aspecten als duurzaamheid en innovatie nauwlettend volgen. De beleidsaspecten inclusie en de impact van mobiliteit voor kwetsbare inwoners, jongeren en ouderen moeten in het beleid meer aandacht krijgen. Dit komt naar onze mening niet voldoende in de beleidsstukken naar voren. Wij willen hierbij ook nauw samenwerken met de beleidsadviseur verkeer en mobiliteit.
- Er is een werkgroep van de SWL, waarin de ASDL participeert, gevormd om de toegankelijkheid van straten en gebouwen in de kernen door ervaringsdeskundigen te toetsen. Op meerdere plaatsen is de toegankelijkheid uitgeprobeerd. Verwacht mag worden dat het eindrapport en de uitvoering binnen afzienbare tijd kan verschijnen.
- Bij de uitvoering van de Participatiewet worden in de komende periode mogelijk tekorten voorzien en zullen prioriteiten moeten worden gesteld. De adviesraad stelt voor ook hier een vorm van cliëntenparticipatie te organiseren, zodat cliënten betrokken worden bij de prioritering en er een breder draagvlak ontstaat.

- **Jeugd en jongeren**

- De adviesraad wijst er daarnaast op dat – zeker nu de tekorten op de (curatieve) jeugdzorg toenemen – preventief jeugdbeleid van het grootste belang is. Corona heeft aangetoond hoe kwetsbaar de jeugd is, ook in Lochem. In de komende tijd zou geïnvesteerd moeten worden in vergroting van de weerbaarheid van de jeugd, door onder andere sociale vaardigheidstrainingen in het onderwijs, het jeugdwerk en de sport. Dit wordt ook bepleit door kennisinstituten zoals het Nederlands Jeugd instituut (Nji).
- De ASDL wil graag een structureel contact opbouwen met jongeren en met het onderwijs. De ASDL wil regelmatig overleg met vertegenwoordigers van jeugd en jongeren en zou graag een jongerenvertegenwoordiger als vast lid van de ASDL zien. Het blijkt echter moeilijk jongeren te vinden die meer dan incidenteel hun stem namens jongeren willen laten horen.
- Wat curatief jeugdbeleid betreft, moet een vraag gestuurde jeugdzorg worden gebaseerd op helder inzicht in de opvoed- en opgroei problemen in Lochem en in de risicofactoren die de kans op dergelijke problemen vergroten. Al bestaande databanken zouden

Jaarplan ASDL oktober 2023-september 2024

moeten worden uitgebouwd tot een Lochemse jeugdmonitor, die een doelgerichte afstemming preventie-curatie mogelijk maakt. In die jeugdmonitor dient ook aandacht te zijn voor een maatschappelijk probleem dat slechts door één partij wordt benoemd: de aanpak van huiselijk geweld, kindermishandeling en seksueel geweld. Ook hiervoor ligt de verantwoordelijkheid bij de gemeente. ASDL wil hierdoor meer grip krijgen op de complexe problematiek van de jeugdzorg.

-
- **Onderwijs**

- De ASDL volgt de situatie in het (speciaal) basisonderwijs. Hij kijkt daarbij naar aspecten, zoals de veiligheid, onwenselijke leemten en vacatures, schoolverzuim en de integratie van Oekraïense kinderen.

Gezien de beperkte menskracht van de ASDL zal het voortgezet onderwijs waarschijnlijk pas in een van de volgende jaren aandacht krijgen.

- Corona heeft er daarnaast voor gezorgd dat veel kinderen op school een leerachterstand hebben opgelopen. Ook in Lochem. Om ieder kind gelijke kansen te geven, vindt de adviesraad het wenselijk dat de gemeente het mogelijk maakt dat kinderen bijlessen krijgen, ook als de ouders het zelf niet kunnen bekostigen. Dit punt is ook al te vinden in het vorige jaarplan, maar heeft, mede door verhuizing buiten de gemeente van de aandachtspersoon voor onderwijs en jeugd, van onze zijde onvoldoende aandacht gekregen.

- **Wonen en vervoer**

- De ASDL drong vorig jaar aan op een uitgewerkte woonzorgvisie. Deze is inmiddels verschenen. Het was prettig dat het hele veld meerdere keren geconsulteerd is bij de realisatie van de visie. De adviesraad is benieuwd naar de reactie van het college en de vervolgstappen.
- In 2021 zijn in verschillende gemeenten prestatieafspraken gemaakt over zorg, wonen, welzijn en leefbaarheid, als basis om tot uitvoering van concrete plannen te komen. Deze afspraken worden in het verlengde van het woonzorgvisiebeleid in het 1^e kwartaal 2024 door de gemeente Lochem met de woningbouwcorporaties gemaakt. Vanaf 2023 wordt in de gemeente Lochem projecten en onderzoeken uitgevoerd die inspelen op de opgaven op het gebied van zorg, wonen, welzijn en leefbaarheid. De adviesraad wordt bij beide graag betrokken.
- De ASDL wijst, evenals een aantal verenigingen dorpsbelangen, op het belang van huisvesting van jongeren. De kans is groot dat jongeren/jongvolwassenen Lochem (moeten) gaan ontvluchten vanwege de onbetaalbare huisvesting. Wat in dat geval resteert is een sterk vergrijzende bevolking.
- Wat zorg en Wmo betreft, vestigen politieke partijen de aandacht op verschillende facetten van de zorg: bureaucratie, integrale aanpak, betaalbaarheid en bestrijding van eenzaamheid. De invloed van de gemeente is hierop weliswaar beperkt, maar toch niet weg te cijferen. Waar concrete aanknopingspunten zijn, zal de adviesraad daarop wijzen.
- De ASDL pleit ook voor een samenhangende aanpak voor kwetsbare ouderen in onze gemeente. Wij willen dat kwetsbare ouderen en hun naasten op kwalitatief goede wijze het leven blijven leven zoals ze dat willen, in hun eigen vertrouwde omgeving. Dit vraagt

Jaarplan ASDL oktober 2023-september 2024

om een domein overstijgende werkwijze tussen verschillende partners (gemeente, zorgverzekeraars, zorgaanbieders) en het bij elkaar brengen van budgetten van de Wet Langdurige Zorg, Zorgverzekeringswet en de Wmo. Uit experimenten blijkt dat deze werkwijze bijdraagt aan een grotere maatschappelijke doelmatigheid en effectiviteit. De adviesraad zal meedenken over de wijze waarop die samenhangende aanpak ten behoeve van kwetsbare ouderen bevorderd kan worden.

- De ASDL pleit ook voor instelling van een vorm van inwonersparticipatie (bijvoorbeeld burgerfora) over onder andere prioriteiten in de zorg. De adviesraad stelt voor deze burgerfora, als onafhankelijke partij, te gaan organiseren en erover te rapporteren aan de gemeente. Bij deze burgerfora zouden professionals uit de eerste lijn betrokken moeten worden, zodat ook hun signalen doorkomen. De adviesraad wil hierover graag een concreet voorstel aan het college voorleggen.

- **Invoering Wet Inburgering**

Deze wet is onlangs ingevoerd. Als ASDL zijn we betrokken geweest bij de voorbereidingen. Wij vinden het nu belangrijk om de uitvoering van deze wet nauwkeurig te monitoren. Onze aandachtspunten hierbij zijn:

- Lukt het om maatwerk te leveren bij het inburgeringsonderwijs?
- Worden de inburgeraars door de gemeente betrokken bij de uitvoering van de wet?
- Lukt het om de inburgeraars te integreren in de Lochemse samenleving?
- Is de inburgeraar binnen enkele jaren financieel onafhankelijk?
- Is de begeleiding voldoende om bovenstaande te realiseren?

- **Armoedebeleid**

- De ASDL zal dit najaar een gevraagd advies uitbrengen over het uitvoeringsplan van het vorig jaar vastgestelde armoedebeleid. Vooral zal gekeken worden naar de mate waarin de voorgestelde maatregelen een structureel positief effect kunnen hebben op het voorkomen en bestrijden van armoede. Daarvoor is een concreet stappenplan en tijdsplan wenselijk.
- De gemeente zou – naar Amsterdams voorbeeld – afstand kunnen doen van haar positie als preferente schuldeiser. Hierdoor krijgen andere schuldeisers een groter deel van de schuld terugbetaald en zullen zij eerder meewerken aan het traject van schuldsanering.
- De ASDL benadrukt het belang van een vroege signalering van armoede. Hier ligt een taak voor scholen, huisartsen, kerken, sport- en andere organisaties. Professionals moeten wel weten waar hulp te vinden is. En daarin ligt een taak voor de gemeente.
- De ASDL pleit voor een menselijke maat bij de afhandeling van toeslagen: niet elke fout of vergissing duidt op fraude.
- Onze inwoners die net boven het minimum zitten, zouden, juist in deze tijd van oplopende (energie-)prijzen en inflatie, in voorkomende gevallen ook in aanmerking moeten kunnen komen voor kwijtschelding van gemeentelijke belastingen.

Jaarplan ASDL oktober 2023-september 2024

3. Voorwaarden

- Voor een zowel kwalitatief als kwantitatief goede uitvoering van de plannen is het wenselijk dat de adviesraad op sterkte komt. Daar zal veel aandacht aan besteed worden. Wij roepen ook de lezers van dit plan op om na te denken over eventueel geschikte kandidaten. Deze dienen geen uitvoerende functie te hebben in de gemeentepolitiek of in organisaties binnen het Lochemse sociaal domein. Een achtergrond met ervarings(deskundigheid) op een of meerdere velden van het sociaal domein en enige beleidservaring is zeer welkom.
- Net voor de ingang van dit nieuwe planjaar is aan een andere voorwaarde voldaan: onze ondersteuner heeft nu 10 uur per week in plaats van 5 uur toegewezen gekregen van de gemeente. Dat minimale aantal veroorzaakte mede dat wij aan allerlei voornemens uit het vorige jaarplan niet toekwamen.
- De adviesraden sociaal domein zijn wettelijk verplicht gesteld om de stem van de bevolking in de gemeentepolitiek te versterken. Daarbij gaat het vaak om nieuw beleid of beleidsveranderingen, waarbij met name de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling betrokken is. Dat zijn de beleidsvoorbereiders op sociaal terrein. De samenwerking met hen dient soepeler te gaan verlopen. Dan zullen de medewerkers ook vaker de ASDL in een eerdere fase van de beleidsvoorbereiding betrekken, waardoor adviezen niet meer als een verrassing komen, omdat onze inbreng al in een vroeger stadium is meegenomen. Wij waarderen het regelmatige contact met de wethouder en de meest bij ons werk betrokken ambtenaren.